

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 197. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius05val-shoot-idm140381308976288.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

S. 110 L. 31 f. *hun kand seyne for icht och slich*] "hun kan signe for Gigt og *slich*". Betydningen af det sidste Ord er omstridt. *Igt* findes oftest i Forbindelse med Synonymer som "Værk" eller "Hold", se Kalk. II. 379a, hvorfor man maatte vente, at *slich* var Navn paa en Gigtsygd, men der er intet som 198 tyder paa en Forbindelse mellem Ordet *slich* og en saadan Sygd. Af kendte Sygdomsnavne fra Dansk eller beslægtede Sprog ligger *slich* nærmest sv. Dial. *sleksot*, *sticksot*, Betegnelse for "Krybbebiden" (hvor Hesten gnaver eller slikker paa Krybben osv.). Kaikar antyder da ogsaa (III. 891) Muligheden af, at Palladius' *slich* skulde være identisk med det svenske Ord, men selv om man sprogligt kunde forklare Ordets Opstaaen og sporløse Forsvinden i Dansk, er det indholdsmæssigt uantageligt. Palladius nævner først, hvorledes det ugudfrygtige Folk lader Troldkvinderne hente "til deres Heste, til deres Køer, til dem selv", og han udformer dette videre: "Hun gaar for din Ko, hun gaar bag den, hun maa med Orlov sagt kysse den bag, hun skal primsigne din Ko", derefter kommer Turen til de ugudelige selv: "hun kan signe for den hede Ild, hun kan signe for den kolde Ild, hun kan signe for Igt og *slich*". Det tør vist siges, at Forbindelsen: "Rosen og Koldbrand, Gigt og - Krybbebiden" er utænkelig. Jeg finder imidlertid to Muligheder til Forklaring af Ordet: 1) *slich* er ikke Navn paa nogen Sygd, men Ordet "sligt", "lignende", idet man enten har en t-løs Form for *slicht* (4= *mach* for "Magt" osv., se Noten til S. 95 L. 9) eller Fælleskønformen "slig"; Meningen bliver i begge Tilfælde: "Igt og slig(t)" dvs. "Igt osv.", hvad der i og for sig kunde passe godt nok til de bevarede Trylleformularer, hvor "Igt" tit optræder i Remser som: "Jægt gaa bort, enten du saa er Hovedjægt, Rygjægt, Armjægt, Laarjægt eller al anden Jægt, som nævnes kan" (Danm. Trylleforml. Nr. 362 og flg.); 2) *slich* er Skrive- eller Læsefejl for *stich*, "Stik", "Sting". Palæografisk er en saadan Fejl meget let forklarlig; og sprogligt er Anvendelsen af Ordet "Stik" naturlig, idet *Stik* brugtes ikke blot om det specielle Onde "Sting", men ogsaa i det hele om stikkende Gigtsmerter (se Kalk. IV. 131); endelig giver Ordet indholdsmæssigt en fortræffelig Sammenhæng: "hun kan signe for den hede Ild og for den kolde Ild, for Gigt og Stik", hvortil kan føjes, at de bevarede Signeformularer mod Gigt ogsaa udtrykkelig nævner Sting (Danm. Trylleforml. Nr. 347).